

Onderwerp : Verlenen toestemming aangaan Gemeenschappelijke Regeling RUDZOB

B&W vergadering : 28 augustus 2012

Dienst / afdeling : SB/MI

Aan de gemeenteraad,

Voor u ligt de Gemeenschappelijk Regeling voor de vorming van de Regionale Uitvoeringsdienst Zuidoost-Brabant (RUDZOB) met een daarbij behorende uitgebreide toelichting. Deze regeling is in intensieve samenwerking tussen de deelnemers tot stand gekomen. Deelnemende partijen zijn de colleges van de 21 gemeenten uit het SRE-gebied en het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant.

In landelijke kaders en bestuurlijke afspraken is vastgelegd dat in Nederland circa 25 Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) moeten worden opgericht. De Regionale Uitvoeringsdienst in de regio Zuidoost-Brabant wordt gevormd door 21 gemeenten en de provincie Noord-Brabant. Het gebied van de RUD is congruent met die van de Veiligheidsregio. De RUD moet op 1 januari 2013 operationeel zijn. Dat laatste is afgesproken in overleg tussen de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en de Tweede Kamer.

Het oprichten van de RUD is niet vrijblijvend. Dit is vastgelegd in landelijke kaders, bestuurlijke afspraken en diverse brieven van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant over de RUD-vorming in onze provincie. De oprichting van de RUD's behoort niet tot de onderwerpen die in afwachting van de verkiezingen 'controversieel' zijn verklaard. De oprichting van de RUD's gaat dus 'gewoon' door. Inmiddels is een wetsontwerp opgesteld dat beoogt te bewerkstelligen dat de RUD's per 1-1-2013 wettelijk verplicht worden ingesteld.

De RUD Zuidoost-Brabant wordt opgericht om een verdere verbetering tot stand te brengen in:

- de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhaving voor milieuvergunningen en op verzoek andere omgevingsvergunningen;
- de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving.

De RUD wordt maatschappelijk (bedrijven, burgers, belanghebbenden, etc.) gezien als een professioneel verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur. De RUD zal te boek staan als een qua aanpak slagvaardige, efficiënte en innovatieve organisatie die bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving. De RUD is een uitvoeringsorganisatie, dat wil zeggen de vraaggestuurde back office van het bevoegd gezag (gemeenten en provincie Noord-Brabant). De loketfunctie en de besluitvormende regie blijven op dit moment bij het bevoegd gezag, tenzij het bevoegd gezag een mandaat afgeeft aan de directeur van de RUD.

Voor de deelnemers en het bedrijfsleven is de RUD een vakkundig kenniscentrum. De werkwijze is gericht op het zoveel mogelijk beperken van de uitvoeringskosten voor overheid én voor de samenleving.

Naast de gemeenten en provincie oefenen ook de waterschappen en de Veiligheidsregio taken uit op het gebied van Omgevingsrecht. De waterschappen hebben een blijvend belang bij een goede afstemming en samenwerking met de RUD's. In de afgelopen jaren is deze samenwerking vorm gegeven in de vorm van dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) met gemeenten en provincie. Op basis van deze DVO's hebben de waterschappen personele capaciteit en specifieke kennis ingezet voor de uitvoering van de vth-taken (vergunningverlening-, toezichts- en handhavingstaken) met betrekking tot de indirecte lozingen.

Ook de waterschappen hechten aan een goede samenwerking en afstemming met de RUD's en zijn in dat kader ten minste bereid om een DVO met betrekking tot de indirecte lozingen met de RUD Zuidoost-Brabant af te sluiten. De uitwerking daarvan wordt vorm gegeven in de inrichtingsfase. Niet uitgesloten is dat in de toekomst het waterschap deelnemer wordt aan de GR van de RUD. De Veiligheidsregio (Brandweer) is eveneens betrokken bij de vorming van de RUD. De afspraak is gemaakt dat de RUD en de Veiligheidsregio

(Brandweer) intensief met elkaar zullen samenwerken over veiligheidsaspecten bij de uitvoering van de taken, de vergunningverlening-, toezichts- en handhavingstaken.

Beleidsmatige context

De bestuurlijk-juridische verankering vindt plaats op basis van een Gemeenschappelijke Regeling en een individuele dienstverleningsovereenkomsten met de deelnemers. De deelnemers worden samen eigenaar van de RUD. In de Gemeenschappelijke Regeling (hierna GR) wordt vastgelegd, dat afspraken kunnen worden gemaakt over het inbrengen van takenpakketten. In de dienstverleningsovereenkomsten worden de praktische en zakelijke afspraken geregeld per deelnemer over de voor die deelnemer uit te voeren taken. Hier gaat het om de opdrachtgevers-opdrachtnemersrol, waarbij de deelnemers invulling kunnen blijven geven aan hun bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het beleidsveld. De Uitvoeringsdienst krijgt van de deelnemers de voor haar opdracht benodigde middelen en mandaten en voldoet operationeel aan de (kwaliteits)eisen die landelijk zijn gesteld aan RUD's. De Brabantbrede afstemming tussen de Brabantse RUD's en andere overheden, zoals Rijk (openbaar ministerie/ inspectie) en de waterschappen, wordt geborgd via het in te stellen RUD-afstemmingsplatform.

In Zuidoost-Brabant wordt een nieuwe organisatie gevormd, waarin omgevingstaken van gemeenten en provincie worden ondergebracht. De RUD deel uit laten maken van het SRE bleek geen reële optie te zijn, omdat dan onvoldoende recht zou worden gedaan aan de belangen van alle eigenaars. Wel wordt gebruik gemaakt van de ervaring en expertise van de SRE-milieudienst door in ieder geval de medewerkers die de afgelopen jaren gemeenten hebben voorzien van adviezen op het gebied van vergunningverlening en handhaving, onder te brengen in de nieuwe organisatie.

Voordeel in dit verband is dat de SRE-milieudienst gewend is aan het werken op contractbasis. Zij heeft de afgelopen jaren niet anders gedaan. In zoverre is er ook niet sprake van een wezenlijk andere situatie.

De nieuwe organisatie wordt ondergebracht in een nieuwe GR van gemeenten en provincie en krijgt rechtspersoonlijkheid, middelen en personeel. Alleen op deze wijze wordt recht gedaan aan de eis van de staatssecretaris om een robuuste organisatie op te richten. Het gaat om een GR tussen colleges. Gemeenteraden en Provinciale Staten moeten toestemming verlenen om deze aan te gaan. De toestemming aan het college om een GR aan te gaan kan slechts geweigerd worden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Het is uw raad wettelijk niet toegestaan voorwaarden te verbinden aan het verlenen van toestemming.

Onder de weigeringsgrond 'strijd met het recht' valt strijd met zowel het geschreven recht als het ongeschreven recht. Onder de weigeringsgrond 'strijd met het algemeen belang' vallen die gevallen waarin de grond voor onthouding van toestemming niet nauwkeurig in de wet kan worden gespecificeerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om de situatie dat uw raad meent dat het ondoelmatig is om ten aanzien van de desbetreffende belangen samen te werken met andere gemeenten of dat uw raad meent dat de bevoegdheid zich niet leent voor gezamenlijke behartiging.

Beide weigeringsgronden achten wij ten aanzien van de RUD niet aanwezig. Wij verwijzen naar de eerder in dit voorstel vermelde brieven van de staatssecretaris.

Het bedrijfsplan vormt samen met de GR de basis voor bestuurlijke besluitvorming om te komen tot feitelijke oprichting van de RUD. Het concept bedrijfsplan is meegestuurd om uw raad in inzage te geven in de bedrijfsvoeringsaspecten van de nieuwe organisatie. Over het bedrijfsplan hoeft u geen besluit te nemen. Door de projectorganisatie wordt binnen enkele weken het definitieve bedrijfsplan ter accordering aangeboden aan het portefeuillehoudersoverleg (POHO RUDZOB). Dat definitieve bedrijfsplan zal dan de basis vormen voor de op te stellen ontwerp-begroting RUDZOB 2013. Deze ontwerp-begroting wordt dit najaar nog aan uw raad voorgelegd voor het geven van een zienswijze. Een voorstel hierover volgt op een later tijdstip. Vastgesteld wordt de begroting door het POHO RUDZOB i.o. Hierbij wordt aangesloten aan de procedure neergelegd in artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Overigens is het concept bedrijfsplan (en met name de financiële en personele aspecten daarin) beoordeeld door Deloitte. Daaruit volgen een aantal aanbevelingen die in het definitieve bedrijfsplan worden verwerkt. Geconcludeerd kan worden dat de RUD, lean en mean georganiseerd, circa 145 FTE zal omvatten en een begroting heeft van circa € 14,5 miljoen. Het uurtarief zal gemiddeld € 82,- bedragen. De taken die Helmond afneemt omvatten in 2012 circa € 900.000,- maar zullen op grond van de bezuinigingen in de komende jaren moeten worden teruggebracht tot circa € 650.000,-.

Aandacht wordt gevraagd voor de inschatting door de RUD van de noodzakelijke formatie, die gebaseerd is op opgaven van de gemeenten voor de omvang van af te nemen diensten zoals deze dat voor 2013 hebben ingeschat. Deze inschatting ligt fors beneden de omvang van vergelijkbare diensten, neergelegd bij de SRE Milieudienst in voorgaande jaren. Ook blijven de verwachtingen fors achter bij de normatieve gegevens die bekend zijn voor de omvang van de RUD taken. Het lijkt er op dat gemeenten zeer terughoudend zijn geweest in hun schatting en mogelijk daarop zullen (moeten) terugkomen gedurende het jaar. Voor Helmond verwachten wij een en ander in de budgetten te kunnen opvangen.

De inschatting van Deloitte met betrekking tot de risico's in de RUD is dat deze beperkt zijn. Echter bij de SRE Milieudienst ontstaan forse problemen. Door de terughoudende inschatting van gemeenten omtrent de omvang van de gevraagde dienstverlening van de RUD in 2013 is het in eerste aanleg niet mogelijk alle medewerkers van SRE Milieudienst te plaatsen bij de nieuwe RUD. Het gaat om circa 44 formatieplaatsen. Overigens zou ook zonder de invoering van de RUD's dit probleem zijn ontstaan, immers het komt voort uit bezuinigingen door gemeenten op de taken die ook eerder bij de Milieudienst waren ondergebracht. Indien geen oplossing voor de betrokken medewerkers wordt gevonden ontstaat een forse verplichting op grond van sociaal statuut en rechtsposities, die via de kostenverdeling van het SRE voor rekening zal komen van de 21 deelnemende gemeenten. Voor Helmond zal dit in het worst case scenario kunnen uitstijgen tot een aandeel van ruim € 400.000,- per jaar gedurende tenminste 3 jaren.

De RUD biedt aan dit risico voor het SRE te beperken door de betrokken medewerkers, die dus gedurende tenminste een aantal jaren sowieso betaald moeten worden, in te zetten als alternatief voor een flexibele schil. Niet uitgesloten wordt immers dat gemeenten in de loop van 2013 en volgende jaren hun prognoses over af te nemen diensten naar boven (moeten) bijstellen. Het zou jammer zijn dat daarvoor flexibele capaciteit door de RUD wordt ingehuurd als tegelijkertijd een aantal medewerkers van SRE in een wachtgeldsituatie werkloos thuis zitten. Voorlopig worden de mogelijkheden van een dergelijke schil geschat op 21 formatieplaatsen. Een inzet op het moment dat de vraag naar diensten toeneemt verlaagt de wachtgeldkosten voor het SRE en dus voor de 21 gemeenten. Daarna resteren naar schatting nog 23 formatieplaatsen die bovenformatief zijn. De RUD stelt voor om deze medewerkers te laten afvloeien langs de weg "van werk naar werk" omdat betrokkenen sneller een baan buiten SRE zullen vinden als ze in het professionele veld werkzaam zijn dan vanuit een werkloosheidsituatie. Ook hiervoor geldt dat de medewerkers sowieso enkele jaren betaald zullen moeten worden, dus via het vergroten van kansen op werk worden die kosten verlaagd en het risico verminderd. In de RUD zal dit als een taakstelling worden geformuleerd en zullen de verschillende groepen ook transparant worden geadmistreerd zodat het verloop van het risico in de "flexibele groep" en de "boventallige groep" kan worden gevolgd. Of hiermee het risico naar nul zal worden gereduceerd is onzeker, maar gerekend mag worden op een materiële beperking van de kosten voor SRE en dus voor de 21 gemeenten als gevolg van deze oplossing.

Beoogd effect en/of resultaat

Alle deelnemers brengen minimaal het Landelijk basistakenpakket in de GR in van de RUD Zuidoost-Brabant. Dit takenpakket vindt u terug in bijlage 1 van de ontwerp-GR. Aanvullend kunnen gemeenten nog verzoektaken neerleggen bij de RUD. Er is afgesproken om de financiering van de basistaken en verzoektaken gescheiden te houden, zodat gemeenten die alleen basistaken afnemen geen risico dragen voor de verzoektaken.

Argumenten

1. Door toestemming te verlenen aan burgemeester en wethouders voor het aangaan van de gemeenschappelijke regeling RUDZOB, wordt voldaan aan een bestuurlijke afspraak om te komen tot een landelijk dekkend netwerk van RUD's.
2. Als lid van het algemeen bestuur van de RUDZOB heeft de gemeentelijke vertegenwoordiger de mogelijkheid om rechtstreeks bestuurlijke invloed uit te oefenen op de bedrijfsvoering van de RUD.
3. Op basis van de af te sluiten dienstverleningsovereenkomst (DVO) kan de gemeente Helmond invloed blijven uitoefenen op de omvang en de (kwalitatieve en procesmatige) invulling van de dienstverlening aan de gemeente.

Kanttekeningen

1. De oprichting van de RUD leidt eventueel tot het overgaan van gemeentelijk personeel naar de RUD. Dat is afhankelijk van de vraag of betrokkenen momenteel werk verrichten dat ook overgaat. De personele bezetting van de RUD zal bestaan uit medewerkers van de huidige SRE-milieudienst, provincie en enkele gemeentelijke medewerkers die zich bezig houden met taken die straks tot het wettelijke pakket van de RUD horen. De oprichting van de RUD leidt dus niet tot het opheffen van de gemeentelijke milieu- en bouwafdelingen. Deze blijven gewoon in stand. Dit heeft te maken met de kerntaak van de RUD: een vraaggestuurde back office van het bevoegd gezag (gemeenten en provincie Noord-Brabant).
2. De oprichting van de RUD heeft wel personele en organisatorische gevolgen voor het SRE. De RUD wordt voor een belangrijk deel gevoed met personeel uit de huidige SRE Milieudienst. Er vindt een ontkoppeling plaats tussen de SRE Milieudienst en de beide overige diensten van het SRE, dat is de Dienst SRE die de wettelijke en gemeenschappelijke taken uitvoert en het Regionaal Historisch Centrum. De Gemeenschappelijke Regeling van het SRE zal, waar nodig, op de ontvlechting moeten worden aangepast.
3. De RUD zelf loopt betrekkelijk weinig financiële risico's. Het tarief is beoordeeld door Deloitte en wordt als redelijk beschouwd, gebaseerd op de verwachte kosten, en valt binnen de bandbreedte van wat gebruikelijk is. Wel zitten er risico's bij de SRE Milieudienst, die kunnen oplopen tot circa € 4 miljoen per jaar gedurende meerdere jaren (aandeel Helmond maximaal ruim € 400.000,- per jaar). Dit risico wordt niet veroorzaakt door de oprichting van een RUD maar door bezuinigingen van gemeenten. De RUD biedt aan deze risico's voor SRE te beperken. Een en ander is hiervoor nader toegelicht.

Middelen

In de Gemeenschappelijke Regeling is een model opgenomen voor verdeling van de kosten die voortvloeien uit de dienstverlening door de RUD. Wij verwijzen naar artikel 30 en 31 van de Gemeenschappelijke Regeling en de toelichting op beide artikelen. In de ontwerpbegroting RUDZOB 2013 zal op basis van het bedrijfsplan inzichtelijk gemaakt worden wat de financiële gevolgen zijn voor de verschillende deelnemers. Vooruitlopend daarvan zijn de hoofdlijnen hiervan eerder in deze notitie opgenomen.

Wij stellen u voor om toestemming te verlenen aan ons college tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling RUD Zuidoost-Brabant.

Het advies van de commissies algemene en bestuurlijke aangelegenheden en ruimtelijk fysiek zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
de burgemeester, de secretaris,
drs. A.A.M. Jacobs A.A.M. Marneffe RA

Bijlagen:

- ontwerp Gemeenschappelijke regeling RUD Zuidoost-Brabant inclusief toelichting;
- concept - Bedrijfsplan RUD Zuidoost-Brabant;
- brief van de Stuurgroep RUD Zuidoost-Brabant aan het college.

Raadsbesluit 46
Vergadering 2 oktober 2012

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 augustus 2012;

gelet op artikel 1, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluit:

toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zuidoost Brabant conform het bij dit besluit horende en als zodanig gewaarmerkte concept.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 2 oktober 2012.

De raad voornoemd,
de voorzitter,

de griffier,